

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 21. marta 2016. godine
Br. ref.:RK909/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju KI74/15

Podnosilac

Ekrem Jakupi

**Ocena ustavnosti presude Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova
od 8. decembra 2014. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ekrem Jakupi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Ekrem Agushi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. decembra 2014. godine u vezi sa presudom Ac. br. 3945/2012 Apelacionog suda Kosova od 14. februara 2014. godine i presudom C1. br. 302/07 Opštinskog suda u Prištini od 1. marta 2012. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. decembra 2014. godine, koja je uručena podnosiocu zahteva 10. februara 2015. godine.
4. Podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 23. [Ljudsko Dostojanstvo] i 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa nematerijalnom nadoknadom zbog nezakonitog otpuštanja sa posla.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. juna 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.
8. Dana 17. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese dokaz o datumu uručenja osporene presude. Istog dana, kopija zahteva je poslata Osnovnom sudu u Prištini i Vrhovnom sudu Kosova.
9. Dana 28. septembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo dokaz o datumu uručenja poslednje osporene presude.
10. Dana 28. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 20. oktobra 2004. godine, ProCredit banka iz Prištine je podnosioca zahteva otpustila sa posla.
12. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu tada Opštinskom sudu u Prištini protiv ProCredit banke u vezi sa otpuštanjem sa posla.

13. Dana 22. marta 2011. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C. br. 2142/09 poništio, kao nezakonitu, odluku ProCredit banke, kojom je prekinut radni odnos podnosiocu zahteva. Dana 4. maja 2011. godine, podnosilac zahteva je vraćen na svoje radno mesto.
14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv ProCredit banke, tražeći naknadu za navodnu štetu nastalu usled nezakonitog otpuštanja sa posla, za izgubljen profit i nematerijalnu štetu pretrpljenu usled fizičkih i duševnih bolova zbog otpuštanja sa posla.
15. Dana 1. marta 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C1. br. 302/07 delimično usvojio tužbeni zahtev podnosioca i naložio ProCredit banci da mu isplati naknadu za materijalnu štetu za izgubljen profit usled neisplaćenih plata, ali je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za naknadu nematerijalne štete zbog fizičke i duševne boli nastale usled otpuštanja sa posla. Prvostepeni sud je, *inter alia*, obrazložio: (i) član 200. Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO) ne propisuje da će novčana naknada biti dosuđena usled fizičke i duševne boli nastale zbog otpuštanja sa posla, i (ii) zahtev podnosioca je po ovom pitanju neblagovremen, jer je zastareo, pošto je tužba za takav zahtev zastarela.
16. Dana 26. marta 2012. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu ondašnjem Okružnom sudu u Prištini na presudu prvostepenog suda, tvrdeći bitne povrede procesnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava. Podnosilac zahteva je uglavnom naveo da prvostepeni sud nije uzeo u obzir mišljenja medicinskih veštaka o njegovoj fizičkoj i duševnoj boli pretrpljenih zbog otpuštanja sa posla.
17. Dana 1. januara 2013. godine, Zakon br. 03/L-199 o sudovima je stupio na snagu. U skladu sa članom 17. 1. 2 Zakona: "*Apelacioni sud se osniva kao drugostepeni sud, sa mesnom nadležnošću na celoj teritoriji Republike Kosovo. Sedište Apelacionog suda je u Prištini*".
18. Dana 14. februara 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom Ac. br. 3945/2012 odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu, i potvrdio presudu prvostepenog suda. Apelacioni sud je prihvatio činjeničnu i pravnu ocenu prvostepenog suda i usvojio njegovo obrazloženje, smatrajući da član 200. ZOO ne propisuje da novčana naknada treba da se dosudi za fizičku i duševnu bol nastalu zbog otpuštanja sa posla.
19. Dana 11. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova, tvrdeći pogrešnu primenu materijalnog prava od strane nižestepenih sudova. Podnosilac zahteva uglavnom tvrdi da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su utvrdili da član 200. ZOO ne propisuje da novčana naknada treba da se dosudi zbog fizičke i duševne boli nastale usled otpuštanja sa posla.
20. Dana 8. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 300/2014 odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju presude Apelacionog suda.

21. Relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

“Prema oceni ovog suda, pobijana presuda ne sadrži nedostatke koji bi osporili zakonitost presude koja ima veze sa sprovođenjem materijalnog prava...zbog činjenice da je ovaj oblik štete u sporu o radnom odnosu, na osnovu odredbe člana 200 ZOO-a koji je bio na snazi u sporno vreme, bio nepoznat. Prvim stavom ovog člana se određuju i nabrojane su jedna po jedna osobe koje imaju pravo na nadoknadu štete ... Ovom odredbom se predviđa mogućnost obeštećenja štete u novcu, zbog povrede osećanja u slučajevima kada se kao oštećena strana predstave bližnji umrle osobe koja je izazvana oštećenjem. To podrazumeva da se oštećenom, nadoknada na ime nematerijalne štete može dosuditi samo onda kada se povreda vidi na jedan od pomenutih primera ... što, prema pravičnoj oceni drugostepenog suda u konkretnom slučaju ne stoji. Imajući u vidu činjenicu da, bilo na osnovu zakona ili na osnovu sudske prakse, pravo na nadoknadu nematerijalne štete u slučaju prekida radnog odnosa na nezakonit način, u određenim zakonskim uslovima nije prihvaćena”.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi svojim odlukama, u njegovom slučaju, povredili član 23. [Ljudsko Dostojanstvo] i 31. [Pravo na Pravično i Nepriistrasno Suđenje] Ustava.
23. Podnosilac zahteva tvrdi: *“Navedeni sudovi su pogrešno protumačili odredbu člana 200, stav 1 ZOO-a koji je bio sprovodljiv do 20.12.2012. godine kada je na snagu stupio ZOO R. Kosova i na ovaj način, podnosiocu su teško povređena prava iz člana 31 (2) Ustava”.*
24. Podnosilac zahteva tvrdi: *“Vrhovni sud u Prištini nije poštovao pojam nadoknade moralne štete i povredio je prava zagarantovana članom 23, Ustava”.*
25. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi: *“Izjašnjavanje ovog suda po ovom pitanju se direktno povezuje i sa obavezom i ohrabrenjem državnih institucija da više uzmu u obzir pitanje nadoknade moralne štete”.*
26. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da njegov zahtev proglasi prihvatljivim, (ii) da naloži održavanje usmene rasprave u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, (iii) da utvrdi da je Vrhovni sud povredio prava podnosioca garantovana članom 23 Ustava, i (iv) da utvrdi svako pravo ili odgovornost za stranke u ovom postupku koje Ustavni sud smatra opravdanim i pravno zasnovanim.

Prihvatljivost zahteva

27. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
28. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

29. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

30. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje propisuje:

(1) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

...

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan;

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

...

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava”.

31. U ovom slučaju, Sud primećuje da su redovni sudovi vratili podnosioca zahteva na radno mesto i naložili njegovom poslodavcu da mu na ime materijalne štete nadoknadi neisplaćene plate; međutim, u skladu sa zakonom primenjivim u to vreme, redovni sudovi su odbacili zahtev podnosioca u vezi sa nematerijalnom štetom.

32. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi: *“Navedeni sudovi su pogrešno protumačili odredbu člana 200, stav 1 ZOO-a koji je bio sprovodljiv do 20.12.2012. godine kada je na snagu stupio ZOO R. Kosova i na ovaj način, podnosiocu su teško povređena prava iz člana 31 (2) Ustava”.*

33. Sud takođe primećuje: (i) da su redovni sudovi obrazložili da zakon primenjiv u to vreme ne navodi duševnu bol pretrpljenu zbog otpuštanja sa posla kao jedan od razloga koji garantuje novčanu naknadu (ii) zahtev podnosioca za naknadu nematerijalne štete je neblagovremen, jer je zastareo, i (iii) podnosilac zahteva se u suštini žali da su redovni sudovi trebali da primene jednu zakonsku odredbu umesto druge.

34. U svetlu tvrdnji podnosioca zahteva i obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom. On ne može da ocenjuje činjenice koje su dovele redovne sudove dotle da donesu ovu odluku umesto neke druge. Da je tako uradio, Sud bi postupio kao sud trećeg ili četvrtog stepena, što bi predstavljalo prekoračenje granica nametnutih u njegovom delovanju (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, zahtev br. 30544/96, [VV], presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28).

35. Zapravo, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).
36. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica i samim tim, pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je u punoj nadležnosti redovnih sudova, dok je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, vidi takođe: *mutatis mutandis* KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).
37. Sud ponavlja da je njegov zadatak da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).
38. Konačno, Sud smatra da podnosilac zahteva samo nabraja i uopšteno opisuje sadržaj ustavnih odredbi, ne potkrepljujući tačno kako su ove odredbe povređene u njegovom slučaju u skladu sa članom 48. Zakona.
39. U ovakvim okolnostima, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepeo svoje tvrdnje o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom, jer činjenice koje je izneo ne pokazuju ni na koji način da mu je Vrhovni sud Kosova uskratio prava garantovana Ustavom.
40. Shodno tome, zahtev je po ustavnim osnovama očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.
41. Što se tiče zahteva podnosioca da održi usmenu raspravu, Sud se poziva na član 20. Zakona:
- “1. Ustavni sud donosi odluku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.*
- 2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta”.*
42. Sud smatra da su dokumenti, koji se nalaze u zahtevu, dovoljni da se može doneti odluka o ovom slučaju u skladu sa tekstom stava 2 člana 20. Zakona.
43. Stoga, zahtev podnosioca da se održi usmena rasprava je odbačen.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, većinom, 28. januara 2016. godine

ODLUČUJE

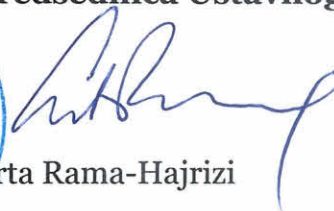
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi